

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران
مدرسه علمیه کوثر شهرستان قزوین
تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

چشم زخم و راه‌های مقابله با آن در کلام معصومین علیهم‌السلام

استاد راهنما
سرکار خانم ساره شیخی

استاد داور
حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر هادی فنایی نعمت‌سرا

پژوهشگر
اعظم السادات سیدرضایی

زمستان ۱۳۹۷

پیوست شماره ۱۸

بسمه تعالی

تحقیق پایانی با موضوع

که توسط سرکار خانم

برای دریافت دانشنامه سطح دو (کارشناسی) تدوین شده است، توسط هیأت داوران مورد
ارزیابی قرار گرفته و در تاریخ / / ۱۳، با کسب رتبه پذیرفته است.

استاد راهنما:

استاد داور:

مدرسه علمیه:

شهرستان:

امضاء مدیر و مهر مدرسه

تحمیدیه

«الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا عَرَفْنَا مِنْ نَفْسِهِ، وَ الْهُمْنَا مِنْ شُكْرِهِ، وَ فَتَحَ لَنَا مِنْ أَبْوَابِ الْعِلْمِ رَبُّوبِيَّتَهُ، وَ
دَلَّنَا عَلَيْهِ مِنَ الْإِخْلَاصِ لَهُ فِي تَوْحِيدِهِ، وَ جَنَّبَنَا مِنَ الْإِلْحَادِ وَ الشَّكِّ فِي أَمْرِهِ.»

سپای خدایی را که خویشتن را به ما شناساند و شکر و سپاس خود را به ما الهام نمود و درهای
علم به ربوبیت و پروردگاری اش را بر ما گشود و بر اخلاص در توحید و یگانگی اش راهنمایمان
فرمود و از عدول و کجروی و شک و دودلی در امر خویش دورمان نمود.

تقدیم

تقدیم به

ساحت مقدس یوسف زهرا علیهما السلام

که چشم‌ها برای زیارت صبحش بیدارند ...

- (۲۲) الزحیلی، وهبة، تفسیر المنیر در عقیده، احکام و برنامه زندگی، ترجمه عبدالمجید صمیم، ۱۵ جلدی، چاپ اول، تربت جام، شیخ الإسلام احمد جام، ۱۳۹۶ش.
- (۲۳) سبحانی تبریزی، جعفر، فرهنگ عقاید و مذاهب اسلامی، ج ۱، چاپ اول، قم، توحید، ۱۳۷۱ش.
- (۲۴) شیخانی، علی باقر، اسحاقی، سید حسین، سریر سخن: اخلاق برای همه، چاپ اول، قم، هاجر، ۱۳۹۴ش.
- (۲۵) صدری، مهدی، خاک بهشت: مروری بر تاریخچه و فضیلت و آثار تربت مقدس امام حسین (علیه السلام)، قم، دلیل ما، ۱۳۸۱ش.
- (۲۶) طباطبایی، محمدحسین، ترجمه تفسیر المیزان، ترجمه محمدباقر موسوی همدانی، ۲۰ جلدی، ج ۲۰، قم، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۶۳.
- (۲۷) طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ترجمه علیرضا کرمی، ۱۷ جلدی، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۸۰ش.
- (۲۸) _____، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۷، چاپ دوم، بیروت، دارالمعرفه، ۱۴۰۸ق = ۱۹۸۸م.
- (۲۹) طبرسی، حسن بن فضل، مکارم الأخلاق، ترجمه سید ابراهیم میرباقری، دو جلدی، ج ۲، چاپ دوم، تهران، فراهانی، ۱۳۶۵ش.
- (۳۰) عاصمی، مهدی، گوهرهای حکیمانه: تازه‌هایی از بقیه الاولیا حضرت آیت الله بهجت، قم، طوبای محبت، ۱۳۸۳.
- (۳۱) فرازمند، ج. اسلام و کمک‌های مردمی، چاپ دوم، قم، نسل جوان، ۱۳۸۸ش.
- (۳۲) فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، ۳ جلدی، ج ۱، قم، سازمان اوقاف و امور خیریه، انتشارات اسوه، ۱۴۱۴ق = ۱۳۷۲ش.
- (۳۳) فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، تفسیر الصافی، ۵ جلدی، ج ۱، تهران، مکتبه الصدر، ۱۴۱۵ق

= ۱۳۷۳ ش.

(۳۴) _____ الوافی، ۲۶ جلدی، ج ۵، اصفهان، کتابخانه امام

امیرالمؤمنین علی (علیه السلام)، ۱۴۰۶ ق.

(۳۵) قمی، عباس، کلیات مفاتیح الجنان با ترجمه کامل فارسی متن و حاشیه به انضمام قصه اصحاب الفیل و حدیث شریف کساء، تهران، قائم، فرهنگ اسلامی، بی تا.

(۳۶) کلینی، محمد بن یعقوب، اصول الکافی، ج ۲، چاپ اول، بیروت، دارالمرتضی، ۱۴۲۶ ق = ۲۰۰۵ م.

(۳۷) _____ اصول کافی، ترجمه سید جواد مصطفوی، ۴ جلدی، ج ۴، چاپ اول، تهران، کتاب فروشی علمیه اسلامی، ۱۳۶۹ ش.

(۳۸) مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار الجامعه لدرر الأخبار الأئمة الأطهار (علیهم السلام)، ج ۶۰، ۹۲، ۹۳ و ۹۹ بیروت، مؤسسة الأعلمی للمطبوعات، ۲۰۰۸ م = ۱۴۲۹ ق.

(۳۹) _____ بحار الأنوار، ج ۶۰، بیروت، مؤسسة الوفاء، ۱۴۰۴ ق.

(۴۰) _____ حلیه المتقین، تهران، جاویدان، بی تا.

(۴۱) _____ آسمان و جهان (ترجمه کتاب السماء و العالم بحار الأنوار جلد ۵۴)، ترجمه موسی خسروی، چاپ اول، ج ۷، تهران، کتاب فروشی اسلامی، ۱۳۵۱ ش.

(۴۲) _____ ترجمه جلد ۶۷ و ۶۸ بحار الأنوار، ترجمه سید ابوالحسن موسوی همدانی، ج ۱، چاپ اول، تهران، کتابخانه مسجد ولی عصر، ۱۳۶۴ ش.

(۴۳) محدثی، جواد، اخلاق معاشرت، چاپ ۳۳، قم، بوستان کتاب، ۱۳۹۱ ش.

(۴۴) محمد شفیع بن محمد صالح، مجمع المعارف و مخزن العوارف، تهران، جاویدان، بی تا.

(۴۵) محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ۱۰ جلدی، ج ۲، قم، حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶۲-۱۳۶۳ ش.

(۴۶) مطهری، مرتضی، آشنایی با قرآن، ج ۸، چاپ یازدهم، تهران، صدرا، ۱۳۸۹ ش.

- (۴۷) _____ مجموعه آثار، جلد ۱، تهران، صدرا، ۱۳۷۳ش.
- (۴۸) معین، محمد، فرهنگ فارسی معین، ۶ جلدی، تهران، نامن، ۱۳۸۴ش.
- (۴۹) مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر جوان (منتخب تفسیر نمونه)، به اهتمام: محمد بیستونی، ۲۷ جلدی، ج ۲۴، چاپ اول، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۱ش.
- (۵۰) _____ تفسیر نمونه، ۲۷ جلدی، ج ۲۴، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۱ش.
- (۵۱) ملاحسنی، علیرضا. "چشم زخم در قرآن، روایات، تاریخ و فرهنگ"، قم، بوستان کتاب، ۱۳۹۰ش.
- (۵۲) موسوی بجنوردی، کاظم، دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ج ۱۴ و ۲۰، تهران، مرکز دائرة المعارف بزرگ اسلامی، ۱۳۹۱.
- (۵۳) میرزایی (لطفی آذر)، فاطمه، دعا، از اجابت تا اصابت، چاپ اول، تهران، نیکی ملکی، ۱۳۸۵ش.
- (۵۴) نراقی، احمد، معراج السعاده، تهران، جاویدان، بی تا.
- (۵۵) نوری طبرسی، حسین، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ۳۰ جلدی، جلد ۵، بیروت، مؤسسه آل البيت (علیه السلام)، الإحياء التراث، ۲۰۰۸م = ۱۴۲۹ق.
- (۵۶) نهج الفصاحه، ترجمه لطیف راشدی و سعید راشدی، چاپ دوم، قم، ام ابیها، ۱۳۸۶ش.

مقالات

- (۵۷) افضل طوسی، عفت‌السادات، سنجی، مونس، "آرایه‌ها و نگاره‌های مرتبط با چشم زخم در دست‌بافته‌های اقوام ایرانی"، فصلنامه علمی پژوهشی نگره، شماره ۳۱، ۱۳۹۳.
- (۵۸) جهانشاهی افشار، علی، مداحی مشیزی، جواد، "تعویذ در فرهنگ عامه (مطالعه موردی: فرهنگ عامه مردم کرمان)"، دو ماهنامه فرهنگ و ادبیات عامه، سال ۵، شماره ۱۳، ۱۳۹۶.
- (۵۹) خانی، حامد، "سیر تحول مفهوم حرز در فرهنگ اسلامی، پژوهشنامه تاریخ تمدن اسلامی"، ۱۳۹۰، سال ۴۴، ش ۱.

۶۰) عسکرپور، وحید، سیاه، پریش، "چشم زخم در میانه دین و جادو؛ مطالعه موردی سنت‌های وابسته به چشم زخم در روستای پیربالا، آذربایجان شرقی"، ادیان و عرفان، سال ۴۸، شماره ۱، ۱۳۹۴.

۶۱) قانع، مصطفی، "قرآن شفادهنده و عامل استقامت در برابر بیماری‌ها"، طب و قرآن، سال ۱، شماره ۲، ۱۳۹۰.

۶۲) کلانتری، علی‌اکبر، "بررسی تفسیری ارتباط آیه «وإن یکاد» و مسئله چشم زخم"، سال ۹، شماره ۳۴، ۱۳۹۷.

۶۳) ماهیار نبوی، یحیی، "اندرز دستوران به بهدینان"، پژوهشنامه بخش زبان‌شناسی موسسه آسیایی بهار، شماره ۱، ۱۳۵۶.

۶۴) مشیری، منیژه، "چشم زخم در جامعه امروز"، فرهنگ مردم ایران، ۱۳۸۶.

پایان‌نامه

۶۵) محمودی، مصطفی، چشم زخم از دیدگاه اهل سنت، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه کردستان، سنندج، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، ۱۳۹۴.

سایت‌ها

۶۶) سخنرانی استاد فاطمی نیا با موضوع سیری در صحیفه سجادیه، تهران، مسجد جامع ازگل، ۲۴/۵/۱۳۹۶، آدرس سایت: www.hawzeh.thaqalain.ir

۶۷) کریمی قمی، حسین، بیست گفتار، مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)، آدرس سایت:

www.markazfeqhi.com/main/books/5367-1/

۶۸) اداره مشاوره و پاسخ نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، آیا چشم زخم یا چشم زدن از لحاظ علمی و دینی صحت دارد؟ آدرس سایت: www.porseman.org

۶۹) مرکز ملی پاسخگویی به سوالات دینی، www.pasokhgoo.ir/node/1523 (1385/06/29)

۷۰) دائرة المعارف فارسی قرآن کریم، www.qurandoc.com

۷۱) توصیه‌های ائمه علیهم‌السلام برای در امان ماندن از چشم زخم، www.shia-news.com (1396/12)